

גילוי דעת נגד הפגיעה בעצמאות האקדמית ובחופש האקדמי של האוניברסיטאות בישראל

הועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות להגנה על העצמאות האקדמית

עקרון החופש והעצמאות האקדמית בא היום לידי ביטוי בחוק המועצה להשכלה גבוהה הקובע: "מוסד מוכר הוא בן-חורין לכלכל ענייניו האקדמיים והמנהליים, במסגרת תקציבו, כטוב בעיניו". עקרון זה והחוק המגן עליו מאוימים לאחרונה על ידי החלטת הממשלה לאמץ את עקרונות דו"ח ועדת מלץ, הקובעים שניהול העניינים האקדמיים, הכוללים הוראה מבוססת על מחקר וידע מתקדם, יינטל מידי אנשי האקדמיה המומחים לדבר, ויינתן בידי "אנשי ציבור". חוקים אחרים המוצעים בכנסת ונידונים בוועדותיה מתערבים בתנאי הקבלה לאוניברסיטה שנקבעו עד היום בצורה מקצועית על ידי ועדות הקבלה והפקולטות של האוניברסיטאות.

הועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות להגנה על העצמאות האקדמית מביעה בזה מחאה ודאגה עמוקה בשל הניסיון לפגוע פגיעה חמורה בעצמאות האוניברסיטאות ובחופש האקדמי באמצעות החלטת הממשלה והתערבות ועדות הכנסת. העצמאות והחופש האקדמי נשמרו עד כה במשך 80 שנות ההשכלה הגבוהה בישראל. הם שאפשרו את הפיכת המערכת האקדמית של ישראל למעוז של מצוינות ברמה עולמית במדע, בטכנולוגיה, במחקר ובתרבות. בתמורה להשקעה הציבורית, לחופש ולעצמאות שניתנו לחוקרים ולמורים הביאה המערכת האוניברסיטאית בישראל פרי הילולים של קדמה מדעית, טכנולוגית, כלכלית ותרבותית. המערכת האקדמית הרימה תרומה מכרעת לחוסנה הכלכלי, הביטחוני והמוסרי של המדינה ולרמת החיים של תושביה.

העברת השליטה באוניברסיטאות לידי גופים לא אקדמיים תגרום בהכרח לירידת רמת המחקר וההוראה באוניברסיטאות. לפגיעה בחופש האקדמי ובעצמאות האוניברסיטאות יהיו השלכות חמורות ורחוקות טווח על כוחה ורווחתה של החברה הישראלית כולה.

החברה הישראלית תצא נשכרת, אם כל התלמידים בישראל שכישוריהם מתאימים יזכו לקבל השכלה אוניברסיטאית ע"י סגל אקדמי של חוקרים ומורים בעלי רמה בינלאומית. הזכות ללמוד באוניברסיטה טובה צריכה להיות פתוחה וזמינה לתלמידים ראויים מכל שדרות האוכלוסייה. לצורך זה על הממשלה להגדיל את תקני קליטת הסטודנטים והמרצים באוניברסיטאות, ולסייע בהרחבת כיתות הלימוד ומעבדות המחקר וההוראה. במקביל יש להרחיב את ההזדמנויות של תלמידי הפריפריה על ידי תגבור הלימודים התיכוניים ולימודי מכינה באוניברסיטאות.

על יסוד החלטות הסנאטים של האוניברסיטאות בישראל, אנו קוראים לממשלה, לכנסת ולציבור הרחב לפעול לשמירת העצמאות האקדמית של אוניברסיטאות המחקר, ולהניח להן לנהל את עצמן על פי חוק ההשכלה הגבוהה, למען טובת ההשכלה, המדע והתרבות במדינה, ולמען רווחתה. אנו קוראים לממשלה לשמור על חוק ההשכלה הגבוהה הקיים ולפעול על פיו, וקוראים לוועדות הכנסת לחדול מהתערבותן במדיניות האקדמית.

למידע, תגובה, פעולה, פנה אל הנציג המקומי:

1. פרופ' עוזי סמילנסקי – uzy.smilansky@weizmann.ac.il
2. פרופ' בני גיגר – benny.geiger@weizmann.ac.il

הצילו את עתיד המדע והמחקר באוניברסיטאות ואת ההשכלה הגבוהה בישראל

קריאה של הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות
להגנה על העצמאות האקדמית*

- הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות רואה סכנה ממשית לעתיד ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי בישראל בהצעותיה של שרת החינוך להרכב של המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) ובמיוחד בהצעתה האחרונה המבטלת את הרוב של נציגי האוניברסיטאות במועצה.
- שרת החינוך, כנציגי הסנאטים באוניברסיטאות אנו קוראים לך: למען עתידה ובטחונה של מדינת ישראל – הניחי לאוניברסיטאות המחקר להיות הקטר המוביל של מערכת ההשכלה הגבוהה! אל תתני יד לפגיעה ברמתו של המחקר המדעי בישראל!

---

*"הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות להגנה על העצמאות האקדמית" מורכבת מנציגי הסנאטים של שבע האוניברסיטאות בישראל. בכל אוניברסיטה הרשות האקדמית העליונה היא סנאט האוניברסיטה בו חברים בכירי המדענים והחוקרים בישראל.

ליצירת קשר עם הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות:
טל. (04)8240837, דואר אלקטרוני: yair@math.haifa.ac.il